

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **P.**, bývajúceho v B., zastúpeného JUDr. V., advokátom so sídlom v B., proti odporcom **1/ S.**, so sídlom v B., **2/ JUDr. J.**, súdnemu exekútorovi so sídlom v S., **o zaplatenie 262,38 € (7 904,60 Sk)**, vedenom na Okresnom súde Bánovce nad Bebravou pod sp. zn. 3 C 303/2001 a pod sp. zn. 4 C 6/2008, na dovolanie navrhovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 13. júla 2007 sp. zn. 5 Co 189/2007, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Odporcom 1/ a 2/ nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bánovce nad Bebravou uznesením z 9. decembra 2004 č.k. 3 C 303/2001-351 zamietol návrh navrhovateľa na vydanie predbežného opatrenia (§ 102 ods. 1 O.s.p.), ktorým sa domáhal, aby súd zaviazal odporcu 1/ platiť mu mesačne 353 Sk a odporcu 2/ platiť mu mesačne 1 647 Sk. Zamietnutie návrhu odôvodnil tým, že navrhovateľ sa návrhom na vydanie predbežného opatrenia domáhal toho, čoho sa domáha návrhom na začatie konania. Predbežným opatrením, ktoré má len dočasný charakter, ale nie je možné ukladať povinnosti, ktoré môžu byť uložené až v rozhodnutí vo veci samej, pretože tým by súd prejudikoval rozhodnutie vo veci samej.

Na odvolanie navrhovateľa Krajský súd v Trnave uznesením z 13. júla 2007 sp. zn. 5 Co 189/2007 napadnuté uznesenie potvrdil. V odôvodnení uviedol, že predbežné opatrenie súd vydáva bez vykonania dokazovania. Vychádza pri tom len z dôkazov predložených v návrhu, z ktorých sa musí javiť právo navrhovateľa aspoň osvedčené a zároveň musí byť

osvedčená naliehavá potreba dočasnej úpravy právnych vzťahov účastníkov konania. Odvolací súd sa plne stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že navrhovateľ ničím nepreukázal naliehavosť potreby vydania predbežného opatrenia.

Uznesenie odvolacieho súdu napadol navrhovateľ dovolaním. Odvolaciemu súdu vytkol, že mu v konaní odňal možnosť pred súdom konať, lebo nezohľadnil dôvody, ktoré uviedol v odvolaní, a to predovšetkým skutočnosť, že sa nachádza v ťaživej sociálnej situácii, je chorý, jeho liečba je finančne náročná, spor prebieha veľmi dlho a počas jeho trvania nemá dostatok prostriedkov na úhradu svojich životných potrieb. K odňatiu možnosti pred súdom konať došlo tiež tým, že okresný súd mal najskôr rozhodnúť o jeho návrhu na vydanie rozsudku o základe jeho nároku a až potom mohol rozhodovať o návrhu na vydanie predbežného opatrenia. Nesprávneho procesného postupu sa dopustil aj odvolací súd, ktorý túto vadu konania prehliadol, napadnuté rozhodnutie nezrušil a vec nevrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Ich procesným postupom bol navrhovateľ poškodený. V dovolaní uviedol, že ako navrhovateľ „sa domnieva, že mu bola protiprávnym postupom súdu odňatá možnosť domáhať sa ustanoveným postupom jeho práva na súde, a môže sa domáhať nápravy dovolaním na základe § 237 písm. f/ O.s.p.“.

Odporca 1/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že tento opravný prostriedok navrhovateľa je procesne neprípustný a navrhol ho z tohto dôvodu odmietnuť.

Odporca 2/ sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, (len) pokiaľ to zákon pripúšťa. V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu. Dovolanie proti uzneseniu je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež

proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky. V zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. ustanovenia § 239 ods. 1 a 2 neplatia, ak ide (o.i.) o uznesenie o predbežnom opatrení.

V prípade dovolaním napadnutého uznesenia odvolacieho súdu nejde o uznesenie, ktoré by vykazovalo znaky uznesenia uvedeného v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Navyše, ide o uznesenie o predbežnom opatrení, teda také uznesenie, prípustnosť ktorého je priamo vylúčená ustanovením § 239 ods. 3 O.s.p. Z týchto dôvodov prípustnosť dovolania navrhovateľa nemožno vyvodit' z § 239 O.s.p.

So zreteľom na obsah dovolania a tiež na povinnosť dovolacieho súdu skúmať vždy, či v konaní nedošlo k procesnej vade konania spôsobujúcej zmätočnosť, skúmal odvolací súd, či konanie na súdoch nižších stupňov nie je zaťažené procesnou vadou v zmysle § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu) odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný, a ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 239 O.s.p. vylúčené. Právne relevantné ale nie je tvrdenie navrhovateľa, že k vade takejto povahy došlo, ale iba zistenie, že konanie je ňou skutočne zaťažené.

Dovolateľ netvrdil, že by konanie bolo postihnuté vadou konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. a vada tejto povahy ani nevyšla v dovolacom konaní najavo.

Navrhovateľ v dovolaní namieta, že postupom súdov mu bola v konaní odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je taký vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv.

Pokiaľ dovolateľ namieta, že k odňatiu možnosti pred súdom konať došlo tým, že súd prvého stupňa rozhodol o návrhu na vydanie predbežného opatrenia bez toho, aby rozhodol o jeho skôr podanom návrhu na rozhodnutie o základe nároku, treba uviesť, že v zmysle § 102 ods. 1 O.s.p. (v znení v čase rozhodovania súdov nižších stupňov) súd vydá predbežné opatrenie, ak treba po začatí konania dočasne upraviť pomery účastníkov. V zmysle § 152 ods. 2 O.s.p. sa rozsudkom má rozhodnúť o celej prejednáwanej veci; ak je to však účelné, môže súd rozsudkom rozhodnúť najskôr len o jej časti alebo len o jej základe. Zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku nevyplýva povinnosť súdu rozhodnúť o návrhu na vydanie predbežného opatrenia až po rozhodnutí o návrhu na rozhodnutie o základe nároku (pokiaľ taký návrh bol podaný). Uvedená námietka navrhovateľa preto neobstojí.

V časti dovolania, v ktorej navrhovateľ opakuje, že súdy pri posudzovaní opodstatnenosti jeho návrhu na vydanie predbežného opatrenia prehliadli závažné skutkové okolnosti (že sa nachádza v ťaživej sociálnej situácii, je chorý a s liečbou má veľké finančné výdavky), po stránke obsahovej namieta, že nesprávne právne posúdili skutkové okolnosti, ktorými odôvodňoval svoj návrh v zmysle § 102 ods. 1 O.s.p. I keď je nesprávne právne posúdenie relevantný dovolací dôvod (vid' § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), úspešne ho možno uplatniť len v procesne prípustnom dovolaní; o tento prípad ale v danej veci nešlo. Keďže právnym posúdením veci súd neznemožňuje účastníkovi realizáciu žiadneho jeho procesného práva, nie je ani nesprávne právne posúdenie veci procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. a nezakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia.

K argumentácii, že konanie na súdoch nižších stupňov prebieha veľmi dlho, dovolací súd uvádza, že v zmysle § 6 O.s.p. súd postupuje v konaní v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná. Tomu korešpondujúce procesné právo účastníka môže byť v určitom prípade negatívne dotknuté nečinnosťou súdu, ktorej dôsledkom sú prieťahy v konaní. Právnym prostriedkom ochrany v prípade ich vzniku je

právo účastníka obracať sa so sťažnosťou na orgány súdnej správy a právo podať sťažnosť na Ústavný súd Slovenskej republiky. I keď neodôvodnená nečinnosť súdu môže komplikovať účastníkom výkon ich procesných práv, nápravu možno dosiahnuť iba vyššie uvedenými prostriedkami ochrany. Pri úvahe, či prostriedkom ochrany účastníka v tomto prípade môže byť aj dovolanie, treba vziať na zreteľ, že zrušenie rozhodnutia súdu nižšieho stupňa dovolacím súdom nesmie byť nikdy samoučelné a musí byť vždy spojené s možnosťou nápravy pochybenia, ktoré bolo dôvodom zrušenia. Pokiaľ sa prietahy v konaní považovali za procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., zrušením napadnutého rozhodnutia by sa nemohla dosiahnuť ochrana (náprava) procesných práv účastníka dotknutých prietahmi. Z vyššie uvedených dôvodov prietahy v súdnom konaní nie sú judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky považované za dôvod, ktorý by bez ďalšieho zakladal procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď napríklad rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré bolo uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 4/2005).

Dovolaateľ uviedol, že „ak sa navrhovateľ domnieva, že mu bola protiprávnym postupom súdu odňatá možnosť domáhať sa ustanoveným postupom jeho práva na súde, tak sa môže domáhať nápravy dovolaním na základe § 237 písm. f/ O.s.p.“ (viď tiež uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 4. júla 2002 sp. zn. III. ÚS 88/02). Dovolací súd nespochybňuje toto právo navrhovateľa a rešpektuje, že do v danom prípade využil. Považuje ale za potrebné zdôrazniť, že samotné presvedčenie účastníka konania, že v občianskom súdnom konaní bolo do jeho procesných práv zasiahnuté spôsobom zakladajúcim procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., nie je z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia právne významné – samo tvrdenie o existencii uvedenej vady prípustnosť dovolania nezakladá; až preukázanie opodstatnenosti tohto tvrdenia zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Zo všetkých uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že v danom prípade prípustnosť dovolania navrhovateľa nemožno vyvodiť ani z ustanovenia § 239 O.s.p. a ani z ustanovenia § 237 O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie navrhovateľa ako neprípustné odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. S poukazom na právnu úpravu dovolacieho konania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní procesne úspešným odporcom 1/ a 2/ vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti navrhovateľovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd úspešným účastníkom nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodali návrh na uloženie povinnosti nahradit' trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 4. februára 2009

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková